

KONFERENSSI LIITTYMISESTÄ
EUROOPAN UNIONIIN
– MOLDOVAN TASAVALTA –

Bryssel, 12. kesäkuuta 2026
(OR. en)

AD 19/26

LIMITE

CONF-MD 2

LIITTYMISTÄ KOSKEVA ASIAKIRJA

Asia: EUROOPAN UNIONIN YHTEINEN KANTA
– Temaattinen kokonaisuus 1: perusasiat

LIITTYMISNEUVOTTELUT

Moldovan tasavalta

EU:N YHTEINEN KANTA

(Moldovan neuvottelukannan AD 17/26 CONF-MD 1 pohjalta)

Temaattinen neuvottelukokonaisuus: 1

Perusasiat

Mukaan lukien seuraavat: Demokraattisten instituutioiden toiminta, Julkishallinnon uudistus, luku 23 – Oikeuslaitos ja perusoikeudet, luku 24 – Oikeus, vapaus ja turvallisuus, Taloudelliset kriteerit, luku 5 – Julkiset hankinnat, luku 18 – Tilastot, luku 32 – Varainhoidon valvonta

Tämä Euroopan unionin kanta on muodostettu Moldovan liittymiskonferenssia koskevan Euroopan unionin yleisen kannan (AD 11/24 CONF-MD 2) perusteella ja erityisesti seuraavia liittymiskonferenssissa hyväksytyjä neuvotteluperiaatteita noudattaen:

- Moldovan tai EU:n jostakin neuvotteluluvusta aiemmin esittämä näkemys ei vaikuta muista luvuista mahdollisesti muodostettavaan kantaan;
- neuvottelujen kuluessa eri luvuista aikaansaatuja sopimuksia, edes osittaisia sopimuksia, ei voida katsoa lopullisiksi ennen kuin kaikista luvuista on päästy kokonaisratkaisuun;
- sekä neuvottelukehyksen 5, 11, 12, 32, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 49 ja 51 kohdassa esitettyjä vaatimuksia noudattaen.

EU kannustaa Moldovaa jatkamaan lainsäädäntönsä mukauttamista EU:n säännöstöön sekä sen tehokasta täytäntöönpanoa ja noudattamisen valvontaa ja yleensäkin kehittämään jo ennen liittymistä politiikkoja ja välineitä, jotka vastaavat mahdollisimman tarkasti EU:n politiikkoja ja välineitä.

EU panee merkille, että Moldova hyväksyy kannassaan (AD 17/26 CONF-MD 1) temaattista kokonaisuutta 1 koskevan EU:n säännösten sellaisena kuin se oli voimassa 3. kesäkuuta 2026 ja ilmoittaa voivansa panna sen täytäntöön siihen päivään mennessä, jona se liittyy Euroopan unioniin.

1. Demokraattisten instituutioiden toiminta

EU panee merkille, että Moldova on vahvistanut perustuslaillisessa järjestyksessään **demokraattisen valtion** perustan ja jatkaa demokraattisten instituutioidensa lujittamista. EU katsoo, että oikeudellinen ja institutionaalinen kehys edistää demokraattisten vaalien järjestämistä. EU kehottaa Moldovaa käsittelemään Etyjin/ODIHR:n jäljellä olevia suosituksia ja jatkamaan lainsäädäntönsä mukauttamista EU:n lainsäädäntöön sekä kansainvälisiin ja eurooppalaisiin normeihin. Keskeisiä parannusta kaipaavia aloja ovat poliittista mainontaa ja tiedotusvälineitä vaalikampanjoiden aikana koskeva lainsäädäntö, erityisesti verkkomediaa koskevat oikeudelliset puitteet ja valvontamekanismit, sekä toimittajien suojelu pelottelulta ja hyökkäyksiltä. EU panee merkille, että viimeaikaiset parannukset poliittisten puolueiden ja kampanjoiden rahoituksessa ovat lisänneet yleistä avoimuutta. Lisätoimia tarvitaan, muun muassa keskusvaalilautakunnan valmiuksien ja resurssien vahvistamiseksi. EU panee merkille Moldovan suunnitelmat vahvistaa maassa pidettävien vaalien häiriönsietokykyä ulkomaista sekaantumista vastaan keskittyen rahanpesun torjuntaan ja kampanjoiden rahoituksen sääntelyyn.

EU panee merkille, että Moldovan **parlamentin** roolia on vahvistettu. EU korostaa, että tarvitaan lisätoimia avoimuuden, vastuuvollisuuden, lahjomattomuuden ja yleisen tehokkuuden lisäämiseksi. Tähän kuuluu riippumattomiin instituutioihin kohdistettavan parlamentaarisen valvonnan tulosten parantaminen ja sen varmistaminen, että parlamentin toiminta ja päätökset sekä lakiluonnokset ja niiden liiteasiakirjat julkistetaan oikea-aikaisesti ja kattavasti. Parlamentin organisaatiota ja toimintaa koskevan säännösten sekä eettisten ohjesääntöjen hyväksyminen parantaa entisestään parlamentin tehokasta toimintaa ja sen jäsenten lahjomattomuutta.

EU korostaa, että **kansalaisyhteiskunnan organisaatioita** koskeva oikeudellinen, lainsäädännöllinen ja institutionaalinen kehys on yleisesti ottaen olemassa. EU panee merkille Moldovan suunnitelmat varmistaa kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden ja ihmisoikeuksien puolustajien tehokas suojele muun muassa mukauttamalla lainsäädäntönsä julkisen osallistumisen vastaisia strategisia häirintäkanteita (SLAPP-kanteet) koskevaan EU:n säännöstöön. EU korostaa, että on tärkeää pyrkiä jatkuvasti parantamaan julkisten kuulemisten laatua ja avoimuutta, jotta niistä tulisi järjestelmällisempiä ja merkityksellisempiä.

2. Julkishallinnon uudistus

EU panee merkille, että Moldovan normit on osittain mukautettu EU:n normeihin julkishallinnon uudistusta koskevan **strategisen kehityksen** osalta. EU kehottaa Moldovaa vahvistamaan käytössä olevaa kehystä seuranta-, raportointi- ja uudelleentarkastelumekanismien osalta sekä rahoituksen kestävyttä. EU kehottaa Moldovaa myös päivittämään strategiaansa OECD:n/SIGMAN laatiman, julkishallinnon uudistusta koskevan viimeisimmän arvioinnin ja Moldovan kasvusuunnitelman hyväksynnän perusteella hyvissä ajoin ennen suunniteltua väliarviointia.

EU panee merkille, että Moldovan normit on osittain mukautettu EU:n normeihin **politiikan kehittämisen ja koordinoinnin** osalta. EU panee lisäksi merkille, että keskeisiä haasteita ovat EU:hun liittymiseen liittyvän päätöksenteon sisällyttäminen hallituksen yleiseen suunnittelutyöhön, asiaa koskevien tehtävien selkeä jako keskushallinnon ja ministeriöiden välillä sekä ministeriöiden valmiuksien kehittäminen, jotta ne voivat järjestelmällisesti valvoa toimintapolitiikkojen täytäntöönpanoa, käydä säännöllisiä kuulemisia ja soveltaa näyttöön perustuvaa lähestymistapaa päätöksentekomenettelyissä. Jotta voidaan lieventää riskejä, jotka liittyvät siihen, että EU:n lainsäädännön saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä nopeutetaan yleisesti, EU kehottaa Moldovaa pyrkimään järjestelmällisesti seuraamaan vastikään hyväksytyyn lainsäädännön täytäntöönpanoa ja varmistamaan, että lainsäädännön laatua ja sidosryhmien luottamusta ei heikennetä.

EU panee merkille, että **henkilöstöhallintoa** koskevat Moldovan normit on osittain mukautettu EU:n normeihin **julkishallinnon alalla**. EU korostaa, että ansioihin ja kilpailuun perustuvan sekä avoimen rekrytoinnin ja urakehityksen yleistä rakennetta on vahvistettava. EU korostaa lisäksi, että tässä keskeisessä sääntelyuudistuksessa on keskityttävä julkishallinnon toimien luotettavaan luokitukseen sekä julkisiin virastoihin ja elimiin sovellettavan oikeudellisen kehyksen hajanaisuuden vähentämiseen. Korkeimmassa virka-asemassa olevien viranhaltijoiden vastuutehtävät henkilöstöhallintoprosessissa on määriteltävä selkeästi ja vahvistettava, jotta varmistetaan, että rekrytoinnit, ylennykset, siirrot ja irtisanomiset toteutetaan avoimella, objektiivisella ja ansioihin perustuvalla tavalla ja että käytössä vakaa, kiinteä ja avoin palkkaluokkarakenne näiden menettelyjen tueksi.

EU panee merkille, että Moldovan normien mukauttaminen **organisoinnin ja vastuuvollisuuden** alan EU:n normeihin on vähäistä. EU kehottaa Moldovaa lujittamaan täytäntöönpanoa, jotta varmistetaan julkisten laitosten vastuuvollisuus riippumattomia valvontalaitoksia sekä yksittäisiä kantelijoita kohtaan. EU toteaa, että Moldovan nykyistä lainsäädäntöä ei ole mukautettu hallintojärjestelmien yhteentoimivuutta ja digitaalisten palvelujen rajatylittävää tarjontaa koskevaan EU:n lainsäädäntöön ja että se on osittain mukautettu **palvelujen tarjoamista** koskeviin EU:n normeihin. EU korostaa, että sähköisen hallinnon yleistä tehokkuutta on parannettava erityisesti siitä syystä, että aktiivisten käyttäjien osuus väestöstä on pieni. EU korostaa lisäksi, että on tärkeää jatkaa julkisten palvelujen käyttäjälähtöisessä tarjoamisessa aluksi saavutettua hyvää edistymistä Moldovassa käyttöön otettavan keskitettyjen asiointipisteiden järjestelmän ja erityisesti luotettavan laadunhallinnan avulla, jotta varmistetaan palvelujen tarjoamisen korkea laatu koko maassa. EU panee merkille, että eurooppalaiset yhteentoimivuusperiaatteet on osittain mukautettu julkista varainhoitojärjestelmää koskeviin EU:n normeihin ja että käytössä on vakiintunut oikeudellinen ja institutionaalinen kehys.

EU toteaa, että Moldovan normit on osittain mukautettu **julkista varainhoitoa** koskeviin EU:n normeihin ja että Moldovalla on vakiintunut oikeudellinen ja institutionaalinen kehys julkiselle varainhoidolle. EU kehottaa Moldovaa varmistamaan lainsäädäntönsä käytännön täytäntöönpanon ja vahvistamaan valmiuksiaan julkisten varojen avoimen ja tehokkaan käytön varmistamiseksi. EU korostaa, että Moldovan on tärkeää vahvistaa keskipitkän aikavälin talousarvioketjuaan uskottavalla rahoitusennusteella ja lisätä institutionaalisia valmiuksia julkisen talouden riskien tehokasta seuranta varten. EU kehottaa Moldovaa tehostamaan julkisten investointiensä hallinnointia yhtenäiseen hankejaksumoon perustuvan lähestymistavan mukaisesti. EU kehottaa Moldovaa vahvistamaan julkisen varainhoitonsa hallinnointiin tarvittavia henkilöresursseja, jotta voidaan varmistaa EU:n rahoituksen maksamisen tehokkuus ja lisätä Moldovan verotuloja. EU kannustaa Moldovaa vahvistamaan talousarvioprosessin avoimuutta ja valvontaa erityisesti varmistamalla, että kaikista julkisyhteisöjen alasektoreista on EKT 2010:n vaatimusten mukaisesti oikeaan aikaan ja säännöllisesti julkisesti saatavilla julkista taloutta koskevat tiedot. EU kannustaa Moldovaa perustamaan riippumattoman finanssipolitiikan instituution maan finanssipolitiikan asianmukaisuuden varmistamiseksi ja seuraamiseksi.

3. Luku 23 – Oikeuslaitos ja perusoikeudet

EU korostaa, että Moldovan lainsäädännöllinen ja institutionaalinen kehys on osittain mukautettu **oikeuslaitoksen toimintaa** koskevaan EU:n säännöstöön ja asiaankuuluviin eurooppalaisiin normeihin. EU panee tyytyväisenä merkille meneillään olevat tavoitteelliset taustaselvitykset, jotka koskevat korkeimpien tuomareiden ja syyttäjien virkoja ja joilla pyritään vahvistamaan oikeusjärjestelmän **riippumattomuutta**, puolueettomuutta, vastuuvollisuutta, tehokkuutta ja ammattimaisuutta. Moldovan olisi tältä osin jatkettava merkittävää edistymistä EU:n jatkuvan rahoituksen turvin.

EU toteaa, että Moldovalla on oikeudellinen ja institutionaalinen kehys, jossa varmistetaan **vastuuvollisuuden** tiukka sääntely, vaikka parannukset ovatkin tarpeen kurinpitosäännösten yhdenmukaistamiseksi koko oikeuslaitoksessa ja niiden täytäntöönpanon varmistamiseksi. EU korostaa, että Moldovan olisi jatkettava edistymistä ja osoitettava selkeää näyttöä oikeusjärjestelmän jatkuvasta vastuuvollisuudesta ja lahjomattomuudesta kaikilla tasoilla. EU kehottaa Moldovaa vahvistamaan edelleen itsehallintoelinten, tuomarikunnan korkeimman neuvoston ja ylimmän syyttäjäneuvoston sekä niiden erityislautakuntien valmiuksia, laatua, avoimuutta ja tehokkuutta. On varmistettava johdonmukainen, avoin, riippumaton sekä kilpailuun ja ansioihin perustuva prosessi keskeisten oikeus- ja syyttäjälaitosten taustaselvityksen läpäisseiden jäsenten nimittämiseksi. EU korostaa, että Moldovan on parannettava syyttäjien menettelyllistä itsemääräämisoikeutta muun muassa varmistamalla tehokas muutoksenhakumekanismi hierarkialta saatujen ohjeiden ja uudelleensijoittamisten varalta sekä vahvistettava eurooppalaisten normien mukaista järjestelmää, jossa asiat jaetaan tuomareille ja syyttäjille automaattisesti satunnaisperiaatteella. EU panee tyytyväisenä merkille Moldovan perustuslaillisia menettelyjä koskevaan oikeudelliseen kehykseen äskettäin tekemän päivityksen ja kehottaa Moldovaa varmistamaan sen täytäntöönpanon eurooppalaisten normien mukaisesti.

Oikeudellisen ja institutionaalisen kehyksen muutokset ovat parantaneet oikeusjärjestelmän **laatua**, mikä korostaa sitä, että on johdonmukaisesti varmistettava oikeuden saatavuus ja laatu sekä tehokas oikeudenkäyttö. EU kehottaa Moldovaa täyttämään avoimet toimet ja kehittämään oikeuslaitokselle henkilöstöstrategioita, joihin sisältyy kattava palkkauudistus. Se odottaa, että tuomioistuin- ja syyttäjätverkostot otetaan käyttöön, digitalisaatio etenee ja kansallisen oikeusinstituutin toimintaa parannetaan TAIEX-ohjelman puitteissa laaditun vertaisarvioinnin suositusten mukaisesti. **Tehokkuuden** osalta Moldovan olisi lyhennettävä oikeudenkäyntien kestoa, parannettava selvitystasetta, purettava tapausten käsittelyruuhkaa ja edistettävä vaihtoehtoisten riidanratkaisumenetelmien käyttöä.

EU panee merkille, että Moldova on osittain mukauttanut **korruption torjuntaa** koskevan oikeudellisen ja institutionaalisen kehyksensä EU:n säännöstöön. Moldovan olisi varmistettava korruption torjuntaan erikoistuneiden laitosten ja muiden korruption torjunnasta vastaavien asiaankuuluvien elinten riittävät institutionaaliset valmiudet ja vahvistettava niiden riippumattomuutta ja niiden keskinäistä yhteistyötä. EU panee merkille Moldovan suunnitelmat vahvistaa edelleen korruption vastaisia oikeus- ja syyttäjäjärjestelmiä EU:n normien mukaisesti muun muassa perustamalla korruption torjuntaan erikoistuneita kollegioita. EU korostaa, että Moldovan on jatkettava edistymistä selkeän näytön keräämisessä korruption vastaisista tutkinnoista, syytetoimista ja lopullisista tuomioista erityisesti korkean tason korruptiotapauksissa. Lisäksi Moldovan olisi osoitettava, että se on luonut uskottavan ja johdonmukaisen käytännön, jonka avulla käynnistetään rinnakkaisia talousrikostutkintatoimia, mukaan lukien varojen takavarikointi ja menetetyksi tuomitseminen. Täytäntöönpanon osalta Moldovan on jatkettava edistymistä rankaisemattomuuden käsittelemisessä ja oligarkkien vallan rajoittamisessa. EU kehottaa Moldovaa vahvistamaan edelleen korruptiontorjuntakehyksen koordinointia ja tehokkuutta muun muassa ottamalla järjestelmällisesti ja tehokkaasti huomioon Euroopan neuvoston lahjonnan vastaisen valtioiden ryhmän (GRECO), Etyjin/ODIHR:n ja OECD:n suositukset, varmistamalla lainsäädäntönsä mukauttamisen edelleen EU:n säännöstöön väärinkäytösten paljastajien suojelun alalla, ja vahvistamalla varallisuusilmoitusjärjestelmää. Lisäksi EU kehottaa Moldovaa jatkamaan korruption vastaisen toimintapoliittisen kehyksen täytäntöönpanoa. Kehys kattaa korruptiontorjunnan valtavirtaistamisen, kohdenetut arvioinnit ja tilannekohtaiset konkreettiset toimenpiteet, joiden tavoitteena on korruption torjunta haavoittuvimmilla aloilla, joita ovat muun muassa julkiset hankinnat, valtion omistamat yritykset, tulli ja verotus, oikeus- ja lainvalvonta-ala ja infrastruktuurit.

EU panee merkille, että Moldovan oikeudellinen ja institutionaalinen kehys on osittain mukautettu **perusoikeuksia** koskevaan EU:n säännöstöön ja eurooppalaisiin normeihin, ja korostaa, että täytäntöönpanoa on tehostettava, jotta perusoikeuksien toteutuminen käytännössä voidaan taata kaikille, muun muassa lisäämällä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomioiden täytäntöönpanoa ja vahvistamalla riippumattomien perusoikeusinstituutioiden valmiuksia, ja jotta varmistetaan ihmisoikeuksia koskevan toimintasuunnitelman täytäntöönpano.

EU panee merkille, että oikeudellinen ja institutionaalinen kehys on kidutuksen ja epäinhimillisen tai halventavan kohtelun estämisen ja **vankilajärjestelmän** osalta yleisesti ottaen olemassa, mutta tietyt näkökohdat eivät ole tämän alan eurooppalaisten normien mukaisia. EU panee merkille Moldovan sitoumuksen jatkaa vankilaolojen parantamista. EU korostaa, että on pyrittävä panemaan täytäntöön Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomiot tällä alalla ja ottamaan huomioon kidutuksen vastaisen eurooppalaisen komitean suositukset puuttumalla tilanahtauteen, riittämättömiin terveyspalveluihin, epävarmoihin elinoloihin, väkivaltaan vankiloissa sekä epäviralliseen hierarkiaan vankien keskuudessa.

EU panee merkille, että **henkilötietojen suojan** osalta Moldovan oikeudellinen kehys on suurelta osin mukautettu yleiseen tietosuojasetukseen. Työtä on vielä tehtävä oikeudellisen kehityksen mukauttamiseksi lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annettuun direktiiviin ja kansallisen tietosuojakeskuksen valmiuksien vahvistamiseksi.

EU panee merkille, että **sananvapauden** osalta Moldovan oikeudellinen ja institutionaalinen kehys on taattu, mutta tiedotusvälineitä koskevaa oikeudellista ja institutionaalista kehystä on edelleen mukautettava EU:n säännöstöön ja eurooppalaisiin normeihin. EU panee merkille Moldovan suunnitelmat mukauttaa lainsäädäntönsä EU:n direktiiviin ja suositukseen, jotka koskevat julkisen osallistumisen vastaisten strategisten häirintäkanteiden (SLAPP-kanteet) käytön torjumista, ja jatkaa toimia lainsäädäntönsä mukauttamiseksi audiovisuaalisia mediapalveluja koskevaan vuoden 2018 direktiiviin, eurooppalaiseen medianvapaussäädökseen ja digipalvelusäädökseen. EU korostaa, että strategisia investointeja koskevaan lakiin tehtyjen muutosten nojalla perustetun tiedotusvälineiden toimilupien keskeyttämismekanismiin avoimuutta olisi parannettava ja se olisi saatettava EU:n ja kansainvälisten normien mukaiseksi. EU korostaa lisäksi, että Moldovan olisi jatkettava toimiaan, joilla pyritään vahvistamaan audiovisuaalisen neuvoston valmiuksia ja yleisradioyhtiön talouden ja rahoituksen kestävyyttä ja riippumattomuutta sekä lisäämään tiedotusvälineiden omistuksen avoimuutta ja strategisesta viestinnästä ja disinformaation torjunnasta vastaavan keskuksen operatiivista tehokkuutta. EU korostaa, että Moldovan olisi varmistettava toimittajien suojelu kaikenlaiselta pelottelulta ja huolehdittava tehokkaasta ja vaikuttavasta lainvalvonnasta sekä oikeudellisista jatkotoimista toimittajiin kohdistuneissa väkivalta-, pelottelu- ja häirintätapauksissa. EU kehottaa Moldovaa jatkamaan kokoontumis- ja yhdistymisvapautta koskevien oikeuksien parantamista EU:n ja eurooppalaisten normien mukaisesti.

Sukupuolten tasa-arvon ja syrjimättömyyden osalta Moldovan lainsäädäntö on osittain mukautettu EU:n säännöstöön, ja EU panee merkille Moldovan suunnitelmat mukauttaa lainsäädäntönsä tasa-arvoelimiä koskevista vähimmäisvaatimuksista annettuihin EU:n direktiiveihin. EU korostaa, että on tärkeää varmistaa lainsäädännön täysi mukauttaminen sukupuolten tasa-arvoa sekä naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumista koskevaan EU:n säännöstöön. EU suosittaa myös instituutioiden välisen koordinoinnin parantamista sukupuolten tasa-arvoa koskevissa kysymyksissä, myös sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamisen osalta. EU panee merkille Moldovan suunnitelmat laajentaa ja parantaa väkivallan uhreille tarkoitettuja erikoistuneita tukipalveluja ja korostaa samalla, että on tärkeää varmistaa niiden jatkuva saatavuus ja kestävyys. EU korostaa, että kansallinen lainsäädäntö on mukautettava tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä koskevaan EU:n lainsäädäntöön. EU korostaa myös tarvetta parantaa syrjinnän vastaisen lain täytäntöönpanoa ja tasa-arvoneuvoston valvontavalmiuksia. Moldovaa kannustetaan varmistamaan syrjintää koskevien, motiivien ja rikostyyppien mukaan eriteltyjen tietojen keruu, myös seksuaaliseen suuntautumiseen ja sukupuoli-identiteettiin perustuvan syrjinnän osalta. EU panee merkille Moldovan suunnitelmat ottaa käyttöön standardoitu järjestelmä naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemistä ja torjuntaa koskevien tietojen keräämiseksi ja analysoimiseksi EU:n menetelmien mukaisesti. EU kehottaa Moldovaa korjaamaan puutteet lainsäädännön mukauttamisessa puitteet päätökseen, joka koskee rasismia ja muukalaisvihaa tietyjen muotojen ja ilmaisujen torjumista rikosoikeudellisin keinoin.

Vammaisten henkilöiden oikeuksien osalta EU panee merkille Moldovan suunnitelmat mukauttaa lainsäädäntönsä EU:n säännöstöön, myös esteettömyyttä koskevaan säännöstöön. EU korostaa, että on pyrittävä panemaan täytäntöön tämän alan eurooppalaiset ja kansainväliset normit, kuten YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista, erityisesti syrjinnän torjumiseksi, edistämään vammaisten henkilöiden oikeuksia sekä julkisten ja yhteisöpohjaisten palvelujen saatavuutta, tehostamaan laitoshoidosta luopumista, edistämään koulutukseen ja työhön pääsyä ja siirtymistä ihmisoikeuksiin perustuvaan vammaisuuden arviointijärjestelmään.

EU kehottaa Moldovaa ylläpitämään ja parantamaan **lapsen oikeuksien** suojelua jatkamalla lainsäädäntönsä mukauttamista EU:n säännöstöön ja asiaankuuluviin eurooppalaisiin normeihin, jotka koskevat lapsiystävällistä oikeusjärjestelmää, ja varmistamalla yhdenmukaisen lastensuojelujärjestelmän. EU toteaa, että Moldovan on tärkeää edistyä määrätietoisesti vailla vanhempien huolenpitoa olevien lasten ja vammaisten lasten laitoshoidosta luopumisessa sekä haavoittuvassa asemassa oleville lapsille tarkoitettujen perhe- tai yhteisöperustaisten palvelujen parantamisessa. Lisäksi sen on tärkeää varmistaa oikeuden kanssa tekemisiin joutuneita lapsia ja laitoksissa olevia lapsia koskevien laadukkaiden, luotettavien, eriteltyjen ja päivitettyjen tietojen saatavuus. EU panee merkille Moldovan suunnitelmat lisätä paikallistasolla toimivien lastensuojelun asiantuntijoiden määrää kaikkialla maassa ja tarjota erityiskoulutusta lasten kanssa tekemisissä olevalle henkilöstölle.

EU toteaa, että työtä on jatkettava lainsäädännön mukauttamiseksi EU:n säännöstöön, joka koskee epäiltyjen ja syytettyjen henkilöiden prosessuaalisia oikeuksia rikosoikeudellisissa menettelyissä ja rikoksen uhrien oikeuksia, mukaan lukien lasten oikeudet. Moldovan olisi erityisesti vahvistettava toissijaiselta ja toistuvalla uhriksi joutumiselta suojelemisen käsitettä laajentamalla sitä tietäntyyppisten rikosten uhreja pidemmälle. EU panee merkille Moldovan suunnitelmat vahvistaa vähimmäisvaatimukset, jotka koskevat rikoksen uhrien oikeuksia sekä heille annettavaa tukea, suojelua ja korvauksia.

EU toteaa, että Moldovan lainsäädäntökehyksellä turvataan **vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeudet**, ja korostaa, että vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeuksiin on kiinnitettävä jatkuvasti huomiota. EU panee merkille Moldovan suunnitelmat jatkaa toimiaan romaniaksi annettavan opetuksen ja romanian kielen opetuksen saatavuuden ja laadun parantamiseksi julkisessa koulutuksessa ja kansallisen vähemmistön kielten edistämiseksi.

EU korostaa, että Moldovan on varmistettava lainsäädäntökehyksensä täysi mukauttaminen EU:n säännöstöön, jotta taataan **EU:n kansalaisuuteen liittyvien oikeuksien** täysimääräinen toteutuminen liittymiseen mennessä.

4. Luku 24 – Oikeus, vapaus ja turvallisuus

EU korostaa, että Moldovan oikeudellinen kehys **vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan ja lainvalvontayhteistyön** alalla on osittain mukautettu EU:n säännöstöön, ja panee merkille Moldovan toteuttamat toimet lainsäädäntönsä mukauttamiseksi edelleen tätä alaa koskevaan EU:n säännöstöön. EU panee merkille, että Moldovan strateginen kehys on EU:n strategisten painopisteiden mukainen ja että Moldova laatii säännöllisesti uhka-analyyseja ja riskinarviointeja näyttöön perustuvan päätöksenteon tueksi. EU kehottaa Moldovaa tehostamaan koordinointi- ja seurantatoimia kyseisten strategisten kehysten täytäntöönpanossa. EU kannustaa Moldovaa lujittamaan yhteistyötä lainvalvonta- ja oikeusviranomaistensa sekä EU:n jäsenvaltioiden, CEPOLin, Europolin ja Eurojustin välillä ja jatkamaan lisääntyvää osallistumistaan EMPACTiin. Lisäksi EU korostaa, että tarvitaan lisätoimia niiden tulosten lujittamiseksi, joita on saavutettu tutkinnassa, syytetoimissa ja lopullisissa tuomioissa kaikilla vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden aloilla, mukaan lukien rahanpesu, sekä varojen takavarikoinnissa ja menetetyksi tuomitsemisessa tässä yhteydessä. EU toteaa, että järjestäytyneen rikollisuuden vastaisten lainvalvontaviranomaisten toimien, erityisesti korkean riskin rikollisverkostoja koskevien tutkintatoimien, on oltava ennakoivampia ja järjestelmällisempiä. EU korostaa, että Moldovan olisi vahvistettava operatiivisia ja analyttisiä valmiuksiaan, myös rikosteknisen asiantuntemuksen ja tiedusteluun perustuvan poliisitoiminnan osalta, erityisesti kehittämällä tehokasta tiedustelutietojen keruuta, analysointia ja levittämistä tiukimpien vaatimusten mukaisesti. EU korostaa myös, että Moldovan olisi osoitettava, että se on luonut uskottavan ja järjestelmällisen käytännön, jonka avulla käynnistetään talousrikostutkintatoimia, kun käsitellään järjestäytyneitä rikollisuutta ja rahanpesua, ja jonka johdosta lisätään varojen takavarikointia ja menetetyksi tuomitsemista. EU panee merkille Moldovan tältä osin antaman sitoumuksen. EU kehottaa Moldovaa paitsi lisäämään talousrikostutkinnan käyttöä myös kehittämään valmiuksiaan käsitellä monimutkaisia talousrikostapauksia. Moldovan olisi myös vahvistettava varojen takaisinperintäjärjestelmäänsä sekä asiaankuuluvia kansallisia viranomaisia, kuten varojen takaisinperinnästä ja varallisuudenhoidosta vastaavaa kansallista toimistoa. EU toteaa, että Moldovan olisi annettava järjestäytyneen rikollisuuden torjunnasta vastaaville instituutioille riittävät resurssit ja parannettava rikollisuuden havaitsemisen ja torjunnan koordinointia instituutioiden välillä.

EU panee merkille, että erillistä rahanpesua ja itsepesua koskevat syytetoimet sisältyvät Moldovan lainsäädäntöön, mutta käytännön täytäntöönpano on edelleen haaste. Näyttöä tuomioiden antamisesta olisi parannettava merkittävästi. Moldovan olisi varmistettava, että rahanpesun ja terrorismin rahoituksen tutkintaa ja kriminalisointia koskeva lainsäädäntö on mukautettu EU:n säännöstöön ja kansainvälisiin normeihin, kuten rahanpesunvastaisen toimintaryhmän ja Moneyvalin normeihin.

EU kehottaa Moldovaa hyväksymään kaiken tarvittavan lainsäädännön ja täytäntöönpanotoimenpiteet lainsäädäntönsä mukauttamiseksi kaikilta osin EU:n säännöstöön **kyberrikollisuuden** alalla ja liittymään Budapestin yleissopimuksen toiseen lisäpöytäkirjaan kyberrikollisuuden torjumiseksi tehokkaasti. Moldovan olisi myös saavutettava selkeitä tuloksia kyberrikollisuuden ehkäisemisessä ja torjunnassa erityisesti vahvistamalla välineitään ja laitteitaan, joita käytetään kyberrikollisuuden tutkinnassa, myös rikosteknisessä tutkinnassa. Moldovan olisi myös vakiinnutettava kyberturvallisuusviraston ja kyberrikollisuuden torjuntakeskuksen välinen yhteistyö.

EU panee merkille Moldovan suunnitelman vahvistaa valmiuksiaan **lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan, mukaan lukien verkkovälitteinen** lapsiin kohdistuva seksuaaliväkivalta, tutkintaa ja sitä koskevien syytteiden nostamista varten ja mukauttaa sääntelykehyksensä kaikilta osin tätä alaa koskevaan EU:n säännöstöön sekä vahvistaa lastensuojelutoimenpiteitä. EU kehottaa Moldovaa kiinnittämään erityistä huomiota verkossa ja sen ulkopuolella tapahtuvan lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisemiseen (mukaan lukien toistuvasti uhriksi joutumisen ennaltaehkäisy) ja siltä suojelemiseen, sekä puuttumaan tähän ongelmaan.

EU panee merkille, että Moldova on toiminut erittäin aktiivisesti EMPACTin ampuma-aseita koskevalla toiminta-alalla, mikä on tuottanut myönteisiä tuloksia **ampuma-aseiden laittoman kaupan** torjunnassa. EU panee myös merkille, että Moldova on toteuttanut positiivisia institutionaalisia uudistuksia nimittämällä pienaseita ja kevyitä aseita käsittelevän kansallisen komitean ja perustamalla ampuma-aseita koskevia kansallisia yhteyspisteitä, ja kehottaa Moldovaa työskentelemään niiden saattamiseksi toimintavalmiuteen. EU panee myös merkille Moldovan suunnitelman hyväksyä erityinen strateginen kehys, vahvistaa lainvalvontaviranomaisten valmiuksia vastata ampuma-aseisiin liittyviin uhkiin, parantaa rikostekniisiin analyysihin liittyviä valmiuksia ampuma-aseita koskevia tutkimuksia varten ja parantaa varastojen turvallisuutta.

EU korostaa, että Moldova on **ihmiskaupan** lähtö-, kauttakulku- ja kohdemaana ja että sen on tehostettava ihmiskaupan vastaisia toimiaan keskittyen potentiaalisten uhrien varhaiseen tunnistamiseen ja uhrien suojeluun muun muassa vahvistamalla avunantoa, suojan tarjoamista ja sosiaalisen suojelun toimenpiteitä. EU panee merkille Moldovan sitoumuksen lisätä uhrien suojelua koskevia institutionaalisia valmiuksia tältä osin. EU painottaa, että Moldovan on vielä osoitettava selkeää näyttöä proaktiivisesta tutkinnasta, syytteenpanosta ja lopullisten tuomioiden langettamisesta tällä alalla.

EU panee merkille, että Moldova on osittain mukauttanut oikeudellisen kehyksensä EU:n säännöstöön huumausaineiden alalla, ja kehottaa Moldovaa varmistamaan täyden mukauttamisen. EU korostaa, että Moldovan lainvalvontaviranomaisten EU:n jäsenvaltioiden vastaavien viranomaisten sekä Europolin ja EU:n huumeviraston (EUDA) kanssa tekemä **yhteistyö huumausaineiden alalla** on hyvällä tasolla. EU toteaa, että Moldovan olisi tiiviissä yhteistyössä EUDAn kanssa edelleen kehitettävä tiedonkeruuta kaikista huumausaineisiin liittyvistä indikaattoreista ja tehostettava huumekaupan torjuntaa koskevaa operatiivista yhteistyötä, myös EMPACTin puitteissa ja yhteistyössä Europolin kanssa. EU kehottaa Moldovaa hyväksymään huumausaineita koskevan kattavan strategisen kehyksen, joka koskee ennaltaehkäisyä ja niin tarjonnan kuin kysynnän vähentämistä ja jolla puututaan huumausaineisiin liittyviin haittoihin. EU panee lisäksi merkille Moldovan suunnitelman ottaa käyttöön institutionaalinen kehyksensä erityisesti vahvistamalla kansallista huumausaineiden seurantakeskusta ja perustamalla toimiva kansallinen varhaisvaroitusjärjestelmä uusia psykoaktiivisia aineita koskevaa tietojenvaihtoa varten. EU korostaa, että lainsäädännöllisen ja strategisen kehyksen EU:n säännöstöön mukauttamisen lisäksi on ratkaisevan tärkeää, että Moldova kerää selkeää näyttöä huumausaineiden takavarikoinnista, syytetoimista ja tuomioista huumausaineisiin liittyvissä tapauksissa sekä rikoksella saatujen varojen järjestelmällisestä menetetyksi tuomitsemisesta ja takavarikoitujen huumausaineiden nopeasta tuhoamisesta. EU kehottaa Moldovaa myös lisäämään rikosteknistä tutkintaa koskevia valmiuksiaan ja kehittämään edelleen valmiuksiaan huumausaineiden kysyntäpuolella.

EU panee merkille, että Moldovalla on **terrorismin torjuntaa** varten strateginen, oikeudellinen ja institutionaalinen kehys, johon on tehtävä muutoksia, jotta se olisi täysin yhdenmukainen EU:n säännösten kanssa. EU toteaa, että alueellista yhteistyötä ja arkaluonteisten tietojen vaihtoa Europolin ja jäsenvaltioiden kanssa on lisättävä. EU kehottaa Moldovaa hyväksymään terrorismin torjuntaa koskevan strategisen kehyksen sekä radikalisoitumisen ja väkivaltaisen ääriliikkeen ehkäisemistä ja torjuntaa koskevan strategian. EU panee lisäksi merkille Moldovan suunnitelman puuttua terroristiseen verkkosisältöön mukauttamalla oikeudellinen kehyksensä EU:n säännösten sekä Moldovan sitoumuksen säännellä räjähteiden lähtöaineiden myyntiä ja käyttöä. EU korostaa, että työtä terrorismin rahoitukseen ja rahanpesuun puuttumiseksi on jatkettava, muun muassa vahvistamalla lainvalvontavalmiuksia talousrikosten ja rahanpesun tutkinnassa. EU panee merkille, että Moldova sitoutuu **suojelemaan kriittistä infrastruktuuria ja parantamaan kriittisten toimijoidensa häiriönsietokykyä** esimerkiksi hyväksymällä häiriönsietokykyä koskevan strategian, yksilöimällä kriittiset toimijansa ja luomalla institutionaalisen kehyksen. Moldovan olisi myös tehtävä riskinarviointeja tämän säännösten soveltamisalaan kuuluvilla aloilla.

EU panee merkille, että Moldova on vahvistanut lainsäädännössään **rikos-, siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa toteutettavan oikeudellisen yhteistyön** peruseriaatteen ja että se on liittynyt moniin asiaa koskeviin kansainvälisiin yleissopimuksiin, mutta lainsäädännön mukauttamista EU:n säännösten on jatkettava erityisesti asiakirjojen tiedoksiannon ja todisteiden hankkimisen, sovittelun, perhe- ja perintöoikeudellisten asioiden, maksukyvyttömyyden ja oikeusavun osalta. EU panee merkille Moldovan suunnitelman ratifioida useita asiaankuuluvia kansainvälisiä yleissopimuksia oikeudellisen yhteistyön alalla. EU myös kehottaa Moldovaa tehostamaan hallinnollisia valmiuksiaan täyttääkseen rikos-, siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa tehtävää oikeudellista yhteistyötä koskevat EU:n vaatimukset ja varmistaakseen tältä osin tehokkaan yhteistyön Eurojustin ja Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) kanssa. Moldovaa kehoitetaan lähettämään kokoaikaisesti työskentelevä yhteyssyyttäjä Eurojustiin ja EPPOn päätoimipaikkaan.

EU panee merkille, että **muuttoliikkeen** osalta Moldovasta on enenevässä määrin tulossa kauttakulku- ja kohdema. EU korostaa tarvetta varmistaa, että asiaan kuuluvien viranomaisten välillä on käytössä asianmukaiset koordinoituneet mekanismit. EU panee merkille Moldovan suunnitelman saattaa suurten muuttovirtojen hallintaa koskeva valmiussuunnitelmansa ajan tasalle ja kehottaa Moldovaa myöntämään siihen asianmukaiset resurssit. EU panee myös merkille Moldovan suunnitelman hyväksyä laillisen muuttoliikkeen alalla tarvittavat muutokset mukauttaakseen lainsäädäntönsä kolmansien maiden kansalaisten (myös kausityöntekijöiden) oleskelua ja työskentelyä varten myönnettävää yhdistelmä lupaa koskevaan voimassa olevaan EU:n säännöstöön, tiettyihin perheen yhdistämistä ja pitkään oleskelleita henkilöitä koskeviin säännöksiin, EU:n siniseen korttiin perustuvan korkeasti koulutettujen työntekijöiden sekä opiskelijoiden ja tutkijoiden maahantulon ja oleskelun edellytyksiä koskeviin sääntöihin sekä sisäisen siirron saaneita työntekijöitä koskeviin sääntöihin. EU panee lisäksi merkille Moldovan suunnitelman mukauttaa lainsäädäntönsä laitonta muuttoliikettä koskevaan EU:n säännöstöön. EU korostaa, että Moldovan yhteistyö Frontexin kanssa on hyvällä tasolla, ja kehottaa Moldovaa syventämään tätä yhteistyötä. EU panee myös merkille käynnissä olevat neuvottelut Frontexin kanssa tehtävästä uudesta työjärjestelystä, joka kattaa sen uuden toimeksiannon. Lisäksi EU panee merkille Moldovan toteuttamat merkittävät toimet, joiden tavoitteena on luoda operatiivisia kumppanuuksia jäsenvaltioiden kanssa laittoman muuttoliikkeen torjumiseksi. EU korostaa tarvetta lisätä taloudellisia, teknisiä ja henkilöresursseja laaja-alaisesti maahanmuuttoalalla, erityisesti laittoman muuttoliikkeen ehkäisemiseksi ja käsittelemiseksi paremmin. EU myös kehottaa Moldovaa vahvistamaan valmiuksiaan soveltaa palauttamismenettelyjä EU:n säännöstön mukaisesti.

EU panee **turvapaikka-asioiden** osalta merkille, että valmiussuunnitelman mukaisia toimenpiteitä on aktivoitu reagoitaessa valtavaan määrään turvapaikanhakijoita, joita Moldovaan on saapunut Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan johdosta. EU toteaa kuitenkin, että inhimillisiä, taloudellisia, teknisiä ja logistisia valmiuksia on lisättävä, jos turvapaikanhakijoiden määrä kasvaa, muun muassa varmistamalla riittävät vastaanotto-olot. EU kehottaa Moldovaa myös kiinnittämään erityistä huomiota erityistarpeisiin henkilöihin, erityisesti tarkistamalla kansallista järjestelmäänsä erityistarpeisten turvapaikanhakijoiden ohjaamiseksi asiaankuuluvien menettelyjen piiriin, ja tarjoamalla heille asianmukaista apua ja majoitusta. EU panee merkille Moldovan suunnitelman uudistaa perusteellisesti turvapaikkajärjestelmänsä ja parantaa turvapaikanhakijoiden pääsyä palveluihin ja kotouttamisohjelmiin.

EU toteaa, että Moldovan **viisumipolitiikkaa** ei ole vielä täysin mukautettu EU:n viisumipolitiikkaan. EU muistuttaa, että liittyminen edellyttää täyttä yhdenmukaisuutta EU:n viisumipolitiikan kanssa, ja kehottaa Moldovaa toteuttamaan toimia lainsäädännön asteittaiseksi mukauttamiseksi. Ennen lainsäädännön täyttä mukauttamista viisumipolitiikkaan EU kehottaa Moldovaa tarkastamaan tiukemmin viisumivapaasti saapuvat kolmansien maiden kansalaiset, erityisesti jos he tulevat maista, joista aiheutuu turvallisuuteen tai laittomaan muuttoliikkeeseen liittyviä riskejä. EU toteaa, että Moldovan tietojärjestelmä edellyttää teknisiä mukautuksia, jotta se noudattaisi viisumitietojärjestelmää, ja panee merkille Moldovan suunnitelman kehittää sen kanssa yhteentoimiva kansallinen viisumitietojärjestelmä, mikä voidaan tehdä asiaankuuluvassa vaiheessa liittymisen jälkeen. EU kehottaa Moldovaa myös kehittämään asiaankuuluvat säännöt, menettelyt ja valmiudet sormenjälkien keräämiseksi, jotta voidaan myöntää biometrisiä matkustus- ja oleskeluasiakirjoja ja vaihtaa tietoja jäsenvaltioiden kanssa.

EU panee merkille **Schengen-alueen ja ulkorajojen** osalta, että Moldova on tehnyt Frontexin kanssa hyvää ja jatkuvaa operatiivista yhteistyötä rajavalvonnassa, mukaan lukien Moldovan isännöimä yhteisoperaatio, ja koulutuksessa. EU kehottaa Moldovaa jatkamaan yhteistyön kehittämistä ja korostaa tarvetta puuttua rajapoliisien suureen vaihtuvuuteen ja vahvistaa infrastruktuuria ja välineistöä. EU muistuttaa, että huomattava osa Schengenin säännöstöstä, kuten sisärajatarkastusten poistaminen, edellyttää, että Moldova täyttää objektiivisia lisävaatimuksia, mikä todennetaan Schengenin arviointimekanismin puitteissa. EU toteaa, että Moldova on sitoutunut hyväksymään Schengen-toimintasuunnitelman Schengen-alueeseen liittymisen valmistelemiseksi.

Euron väärentämisen osalta EU korostaa, että on perustettava rahanväärennystä käsittelevä kansallinen keskuslaitos ja jatkettava lainsäädännön mukauttamista EU:n säännöstöön. EU on tyytyväinen siihen, että Moldova saattoi joulukuussa 2024 päätökseen liittymisen väärän rahan valmistamisen vastustamista koskevaan Geneven yleissopimukseen.

5. Taloudelliset kriteerit

EU panee merkille, että Moldova on sitoutunut siihen, että siitä tulee **toimiva markkinatalous**. EU korostaa Moldovan sitoutumista makrotalouden vakauteen ja talousuudistuksiin sekä julkisen talouden kestävyYTEEN. EU toteaa, että Moldovan julkisen velan taso on kestävä, kun taas julkisen talouden alijäämä on kasvanut merkittävästi viimeaikaisten kriisien johdosta. EU kehottaa Moldovaa varmistamaan julkisen talouden kestävyYDEN ja tasapainottamaan julkisia investointeja, myös soveltamalla uutta yhtenäistä hankejatkumokehystä, laajentamalla veropohjaa ja parantamalla varainkäytön tehokkuutta menojen uudelleenarviointien avulla. EU korostaa, että viime vuosina toteutetuista merkittävistä toimista ja saavutetusta edistyksestä huolimatta suurimmat rakenteelliset heikkoudet ovat edelleen olemassa, haittaavat markkinatalouden tehokasta toimintaa ja karkottavat paikallisia ja ulkomaisia sijoittajia. Heikkouksia ovat i) epäsuotuisa liiketoimintaympäristö, johon myös Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan vaikuttaa erittäin kielteisesti, ii) vähäinen osallistuminen työmarkkinoille, iii) epävirallisen talouden yleisyys, iv) valtion omistuksessa olevien yritysten suuri määrä joillakin aloilla samalla, kun valtionyritysten uudistus on edelleen kesken, ja v) rahoitusalan vähäinen kehitys ja rahoituksen saantia edelleen haittaavat esteet.

EU panee merkille, että Moldovan **valmiudet selviytyä kilpailupaineesta ja markkinavoimista** unionissa ovat kehittyneet. EU toteaa, että vaikka Moldovan taloudessa painotus on vähitellen siirtymässä palveluihin, se on edelleen erittäin riippuvainen heikon tuottavuuden maataloussektorista, mikä altistaa maan talouden ilmastonmuutokseen liittyville suurille riskeille. EU kehottaa Moldovaa monipuolistamaan talouttaan edelleen ja vahvistamaan kykyään sietää ilmastonmuutosta. EU panee merkille Moldovan etenevän integroitumisessa EU:n markkinoihin sekä kaupan että suorien ulkomaisten sijoitusten osalta ja suosittaa, että Moldova tukee edelleen paikallisten yritysten integroitumista globaaleihin arvoketjuihin, erityisesti suuremman lisäarvon ja monipuolisen viennin kautta. EU korostaa, että Moldovan energia-alan häiriönsietokyky on parantunut merkittävästi viime vuosina, mikä johtuu suurelta osin huomattavista investoinneista energiainfrastruktuuriin ja EU:n markkinoille integroitumiseen. Vaikka merkittäviä puutteita vielä on, EU toteaa, että parannusta on vähitellen tapahtunut liikenneinfrastruktuurissa, talouden digitalisaatiossa ja koulutuksen laadussa. EU korostaa myös, että investointeja kaikkiin fyysisen infrastruktuurin osa-alueisiin on lisättävä hyödyntämällä Moldovan kasvusuunnitelman resursseja, hallinnoimalla paremmin julkisia investointeja ja toteuttamalla hallintouudistuksia. EU kehottaa Moldovaa parantamaan tuottavuuttaan ja teknologista kehitystään, joita tällä hetkellä haittaavat yrittäjyyteen ja teknologiaan liittyvän osaamisen puute, vähäiset ulkomaiset suorat sijoitukset, osaamisen kohtaamattomuus ja pysyvästi vähäiset tutkimus-, kehitys- ja innovointimenot. Sen olisi nostettava työmarkkinoiden tarpeisiin räätälöityjen koulutustulosten laatua ja tasoa sekä tuettava tutkimusinvestointeja ja ulkomaisilla suorilla sijoituksilla tuettua teknologian siirtoa.

EU kehottaa Moldovaa käsittelemään järjestelmällisesti ja perusteellisesti sekä laajentumispakettia koskevista komission raporteissa esitettyjä EU:n poliittisia suosituksia että EU:n ja ehdokasmaiden välillä käydyn talous- ja rahoitusalan vuoropuhelun yhteisten päätelmien yhteydessä yhteisesti sovittuja toimintapoliittisia ohjeita ja lisäksi kasvusuunnitelman mukaisia sitoumuksia, jotka auttavat Moldovaa taloudellisten kriteerien täyttämässä.

6. Luku 5 – Julkiset hankinnat

EU panee merkille, että Moldova on osittain mukauttanut julkisia hankintoja koskevan järjestelmänsä EU:n säännöstöön. Mukauttaminen on edennyt hyvin **perinteisillä ja yleishyödyllisten palvelujen aloilla**, mutta EU kehottaa Moldovaa tarkistamaan näiden alojen lainsäädäntöään, jotta se olisi täysin EU:n julkisia hankintoja koskevien direktiivien mukainen myös siltä osin kuin on kyse soveltamisalan ulkopuolelle jättämisestä, poissulkemisperusteista, sopimusten tekoperusteista, talouden toimijoiden kelpoisuus- ja valintaperusteista sekä arvoltaan vähäisistä hankinnoista. EU toteaa myös, että **käyttöoikeussopimusten ja julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien** alalla Moldovan lainsäädäntö on osittain mukautettu EU:n säännöstöön, ja korostaa, että lisätoimia tarvitaan mukauttamisen jatkamiseksi. EU kehottaa Moldovaa myös jatkamaan toimiaan johdonmukaisen lainsäädännön laatimiseksi tällä alalla ja erityisesti julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia koskevan vahvan oikeudellisen kehyksen hyväksymiseksi. EU panee merkille Moldovan suunnitelman ottaa käyttöön kattava **puolustus- ja turvallisuushankintojen** alan lainsäädäntö.

EU panee merkille, että Moldovan valmistautuminen julkisten hankintojen **täytäntöönpano- ja valvontavalmiuksien** osalta on ollut kohtuullista. EU korostaa hankintatoimien läpinäkyvyyden ja lahjomattomuuden sekä tehokkuuden ja perusteellisen täytäntöönpanon merkitystä. EU panee erityisesti merkille Moldovan suunnitelman ottaa käyttöön uusi sähköinen hankintajärjestelmä läpinäkyvyyden, tehokkuuden sekä tehokkaan tiedonkeruun ja seurannan vahvistamiseksi. EU kehottaa Moldovaa vahvistamaan hankintaviranomaisten valmiuksia sekä keskus- että paikallistasolla julkisten hankintojen viraston kautta parantaakseen edelleen julkisten hankintojen järjestelmän toimintaa samalla, kun se uudistaa lainsäädäntökehystään, ja torjumaan korruptioriskejä tällä erityisen haavoittuvalla alalla.

EU toteaa, että Moldova on pitkälti mukauttanut **oikeudellista suojaa** koskevan lainsäädäntönsä EU:n säännöstöön. EU kehottaa Moldovaa tarkistamaan lainsäädäntöään puuttamalla valitusten jättämisen määräaikoihin liittyviin epäjohtonmukaisuuksiin ja mukauttamaan lainsäädäntönsä yleishyödyllisten palvelujen alan arviointijärjestelmää koskevaan EU:n säännöstöön. EU panee lisäksi merkille, että Moldova on pannut täytäntöön avoimen sähköisen valitusjärjestelmän kansallisen valitustenratkaisuviraston alustalla. EU korostaa, että Moldovan on varmistettava digitaalisen arviointijärjestelmänsä yhteentoimivuus samalla, kun se nykyaikaistaa sähköisen hankintajärjestelmänsä. EU panee merkille, että Moldovan oikeudellista suojaa koskeva järjestelmä toimii vakaasti ja tuottaa laadukkaita päätöksiä valituksista.

7. Luku 18 – Tilastot

EU toteaa, että Moldovan **tilastoinfrastruktuuri** on osittain mukautettu EU:n säännöstöön. EU panee merkille, että Moldova on sitoutunut osoittamaan jatkossakin riittävästi taloudellisia ja henkilöresursseja tilastoalalle, jotta sitä koskeva lainsäädäntö voidaan mukauttaa täysin EU:n säännöstöön.

EU panee merkille Moldovan suunnitelman panna täytäntöön kansallisen tilastojärjestelmän kehittämisstrategia 2023–2030 ja kehittämisohjelma 2023–2026.

EU toteaa Moldovan olevan sitoutunut perustamaan laitosten välisen työryhmän ja hyväksymään laitosten välisiä yhteisymmärryspöytäkirjoja, jotta laitosten vastuut tiettyjen uusien tilastojen tuottamisesta saadaan paremmin rajattua.

EU panee merkille, että Moldova on pannut täytäntöön tärkeimmät **EU:n luokitukset** noudattaen unionin säännöstöä vaihtelevassa määrin. EU toteaa, että Moldova on sitoutunut varmistamaan tilastorekistereitä koskevan työn jatkumisen, jotta EU:n säännöston täysimääräinen noudattaminen voidaan varmistaa.

EU korostaa, että Moldova on osittain mukauttanut lainsäädäntönsä **tilastoja** koskevaan EU:n säännöstöön ja että kaikilla aloilla on vielä tehtävä paljon työtä. EU kehottaa Moldovaa jatkamaan työtä kaikilla tilastoaloilla, jotta lainsäädännön täysipainoinen mukauttaminen voidaan saavuttaa.

8. Luku 32 – Varainhoidon valvonta

EU panee merkille, että Moldova on osittain mukauttanut lainsäädäntönsä **julkisen varainhoidon sisäistä valvontaa** koskevaan EU:n säännöstöön ja että Moldovan lainsäädäntökehys on pitkälti yhdenmukainen EU:n normien kanssa. EU korostaa, että sisäisen valvonnan täytäntöönpanoa olisi tehostettava erityisesti johdon siirretyn vastuuvollisuuden ja riskinhallinnan osalta. EU painottaa lisäksi, että sisäisen tarkastuksen henkilöresursseja olisi vahvistettava merkittävästi ja sisäisen tarkastuksen suunnitteluprosesseja olisi parannettava, jotta voidaan täyttää sisäisen tarkastuksen toimintoa koskevat vaatimukset.

EU kehottaa Moldovaa lisäämään sisäisen ja ulkoisen **tarkastuksen toimintojen** vaikutusta noudattaakseen täysipainoisesti EU:n ammatillisia normeja ja periaatteita.

EU kehottaa Moldovaa muuttamaan asianmukaisesti lainsäädäntökehystään Moldovan **tilintarkastustuomioistuimen riippumattomuuden ja aseman** huomioon ottamiseksi kansainvälisten normien mukaisesti.

EU kehottaa Moldovaa mukauttamaan kansallisen lainsäädäntönsä kaikilta osin **EU:n taloudellisiin etuihin** kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin annettuun EU:n direktiiviin.

EU kehottaa Moldovaa käynnistämään virallisesti kansallisten toimivaltaisten viranomaisten välisen yhteistyön **euron suojaamiseksi rahanväärennykseltä** ja vahvistamaan tätä yhteistyötä.

* * *

EU toteaa, että Moldovan valmistelujen tämänhetkisessä tilanteessa ja edellyttäen, että Moldova edistyy edelleen lainsäädännön mukauttamisessa temaattiseen kokonaisuuteen 1 kuuluviin EU:n säännöstöön ja asiaa koskeviin eurooppalaisiin normeihin sekä EU:n säännösten ja kyseisten normien täytäntöönpanossa, seuraavat *välitavoitteet* olisi täytettävä:

- *temaattisen kokonaisuuden 1 horisontaalisella tasolla* Moldova varmistaa, että oikeusvaltiota, julkishallinnon uudistusta ja demokraattisten instituutioiden toimintaa koskevien etenemissuunnitelmien jatkuvaa täytäntöönpanoa seurataan tiiviisti ja jatkuvasti tehokkaan monialaisen valvontamekanismin avulla kiinnittäen erityisesti huomiota riittäviin taloudellisiin ja henkilöstöresursseihin, institutionaalisiin valmiuksiin, asetettujen määräaikojen noudattamiseen ja aktiiviseen ja merkitykselliseen vuoropuheluun kansalaisyhteiskunnan kanssa.

Luku 23 – Oikeuslaitos ja perusoikeudet

Moldova jatkaa oikeuslaitoksensa kokonaisvaltaisen uudistuksen täytäntöönpanoa parantamalla oikeusjärjestelmän puolueettomuutta, riippumattomuutta, vastuuvollisuutta, laatua ja tehokkuutta EU:n säännösten ja eurooppalaisten normien mukaisesti. Moldova täyttää tämän välitavoitteen erityisesti, kun se on

- lisännyt edelleen oikeuslaitoksen oikeus- ja syyttäjäviranomaisten itsehallintoelinten, tuomarikunnan korkeimman neuvoston ja ylimmän syyttäjäneuvoston sekä niiden erityislautakuntien valmiuksia, laatua, avoimuutta, tehokkuutta ja rakenteellista riippumattomuutta myös osoittamalla niille riittävät resurssit; edistynyt konkreettisesti tuomioistuini- ja syyttäjaverkoston täytäntöönpanossa;

- vahvistanut oikeus- ja syyttäjälaitoksen rakenteellista riippumattomuutta ja jatkuvaa vastuuvollisuutta, erityisesti edistämällä merkittävästi taustaselvitysprosessin saattamista päätökseen ja oikeusjärjestelmän jatkuvaa vastuuvollisuutta ja lahjomattomuutta kaikilla tasoilla selvitysprosessin jälkeen eurooppalaisten normien mukaisesti, myös parantamalla kurinpitomenettelyä ja lisäämällä syyttäjälaitoksen operatiivista riippumattomuutta ja lahjomattomuutta;
- parantanut oikeudenkäytön laatua muun muassa varmistamalla oikeus- ja syyttäjälaitoksen riittävät taloudelliset ja henkilöresurssit, vähentämällä merkittävästi oikeusalan avoimien toimien määrää, toteuttamalla korkeimman oikeuden uudistuksen ja vahvistamalla kansallisen oikeusinstituutin toimintaa;
- tehostanut oikeuslaitoksen toimintaa, myös parantamalla selvitystasetta ja lyhentämällä käsittelyaikoja ja vähentämällä näin käsittelyruuhkaa jatkuvasti, parantanut perustuslakituomioistuimen menettelyjä, lisännyt vaihtoehtoisten riitojenratkaisumekanismien käyttöä, tehostanut oikeusapua, parantanut täytäntöönpanoastetta ja edistänyt oikeusjärjestelmän digitalisointia.

Moldova edistyy merkittävästi korruption torjunnassa ja ehkäisemisessä. Moldova täyttää tämän välitavoitteen erityisesti, kun se on

- pannut johdonmukaisesti täytäntöön oikeudellisen ja strategisen korruptiontorjuntakehyksen eurooppalaisten ja kansainvälisten normien mukaisesti, mukaan lukien asiaankuuluvat GRECO:n, Etyjin/ODIHR:n ja OECD:n suositukset, ja yhdistänyt siihen tehokkaan koordinoinnin, budjetoinnin, valvonnan ja arvioinnin;
- lisännyt merkittävästi korruption torjuntaan erikoistuneiden laitosten sekä muiden korruption torjunnasta vastaavien asiaankuuluvien elinten riippumattomuutta, tehokkuutta, koordinointia ja operatiivisia valmiuksia;

- tehostanut korruptiontorjuntakehyksen toimintaa, myös mukauttamalla sen asteittain EU:n säännöstöön muun muassa väärinkäytösten paljastajien suojelun osalta, ja lujittanut varallisuusilmoitusten todentamista;
- edistynyt konkreettisesti selkeän näytön keräämisessä korruptiotapauksia koskevista tutkinnoista, syytetoimista ja tuomioista, erityisesti korkean tason lopullisista tuomioista, ja saanut nostettua takavarikoitujen, jäädytettyjen ja menetetyksi tuomittujen varojen määrää ja kokonaisarvoa;
- lisännyt järjestelmällisiä ja konkreettisia korruptiontorjuntatoimia toteuttamalla riskinarviointeja ja lahjomattomuutta koskevia koko järjestelmän kattavia toimenpiteitä korruptiolle kaikkein altteimmilla aloilla.

Moldova parantaa edelleen perusoikeuksien suojelua käytännössä. Moldova täyttää tämän välitavoitteen erityisesti, kun se on

- lujittanut perusoikeuksia koskevan oikeudellisen ja toimintapoliittisen kehyksen täytäntöönpanoa ja täytäntöönpanon käytännön valvontaa, erityisesti lisäämällä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomioiden täytäntöönpanoa ja vahvistamalla riippumattomien perusoikeusinstituutioiden, kuten tasa-arvoneuvoston ja oikeusasiamiehen toimiston, valmiuksia;
- jatkanut vankila- ja vankeusuudistusta, myös parantamalla oloja, ja toteuttanut jatkotoimia kaltoinkohteluun puuttumiseksi;
- vahvistanut yhdistymisvapautta ja sananvapautta, myös tiedotusvälineiden vapautta ja moniarvoisuutta lujittamalla julkisten mediapalvelujen riippumattomuutta ja institutionaalisia valmiuksia luomalla kehyksen niiden toiminnan seuraamiseksi sekä varmistamalla tiedotusvälineiden omistussuhteiden läpinäkyvyyden kansainvälisten ja EU:n normien mukaisesti;

- varmistanut jatkuvan etenemisen kansallisen lainsäädännön mukauttamisessa EU:n säännöstöön, joka koskee tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä, viharikoksia ja vihapuhetta, vammaisten henkilöiden oikeuksia, sukupuolten tasa-arvoa ja sukupuoleen perustuvan väkivallan torjuntaa ja epäiltyjen ja syytettyjen prosessuaalisia oikeuksia rikosoikeudellisissa menettelyissä, parantanut tiedonkeruuta sekä varmistanut rikosten uhreille tarkoitetut erityistukipalvelut ja kansallisen tietosuojakeskuksen valmiuksien vahvistamisen;
- edistynyt integroidun lastensuojelujärjestelmän perustamisessa ja lainsäädännön mukauttamisessa lapsen oikeuksia koskevaan EU:n säännöstöön sekä vailla vanhempien huolenpitoa olevien lasten ja vammaisten henkilöiden laitoshoidosta luopumisessa.

Luku 24 – Oikeus, vapaus ja turvallisuus

Moldova edistyy konkreettisesti vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa.

Moldova täyttää tämän välitavoitteen erityisesti, kun se on

- mukauttanut lainsäädäntöään edelleen järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa koskevaan EU:n säännöstöön, mukaan lukien rahanpesun tutkinta ja kriminalisointi sekä varojen takaisin periminen ja menetetyksi tuomitseminen;
- edistynyt konkreettisesti selkeän näytön keräämisessä tutkinta- ja syytetoimista ja lopullisista tuomioista kaikilla vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden aloilla (mukaan lukien ihmiskauppa ja lapseen kohdistuva seksuaaliväkivalta, kyberrikollisuus, laiton asekauppa, huumausaineiden tuotanto, laiton kauppa ja rahanpesu sekä terrorismintorjunta);

- osoittanut luoneensa uskottavan ja järjestelmällisen käytännön, jonka avulla käynnistetään systemaattisesti talousrikostutkintatoimia, kun käsitellään vakavaa ja järjestäytyntä rikollisuutta, kuten rahanpesua;
- saanut aikaan konkreettista edistystä selkeän näytön keräämisessä varojen takavarikoinnista ja lopullisesta menetetyksi tuomitsemisesta ja tehostanut varojen takaisinperintäjärjestelmää;
- saanut aikaan huomattavaa edistystä ihmiskauppaa ja ampuma-aseiden laitonta kauppaa harjoittavien verkostojen hajottamisessa muun muassa käynnistämällä pienaseiden ja kevyiden aseiden kansallisen yhteyspisteen toiminnan;
- lujittanut institutionaalista kehystään erityisesti määrittelemällä selkeämmin lainvalvontaviranomaisten toimivaltuudet ja tehtävät ja lisäämällä niiden riippumattomuutta ja lahjomattomuutta, operatiivisia, analyyttisiä ja tietoteknisiä valmiuksia sekä virastojen välistä yhteistyötä;
- tehostanut hallinnollisia valmiuksiaan täyttääkseen rikos-, siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa tehtävää oikeudellista yhteistyötä koskevat EU:n vaatimukset ja varmistaakseen tehokkaan yhteistyön Eurojustin ja EPPOn kanssa.

Moldova tehostaa toimiaan huumausaineiden alalla toteutettavassa yhteistyössä. Moldova täyttää tämän välitavoitteen erityisesti, kun se on

- perustanut toimivan kansallisen varhaisvaroitusjärjestelmän, joilla on riittävät resurssit, vahvistanut kansallista huumausaineiden seurantakeskusta ja mukauttanut lainsäädäntönsä huumausaineita ja niiden lähtöaineita koskevaan EU:n säännöstyön;
- edistynyt konkreettisesti selkeän näytön keräämisessä huumausaineiden takavarikoinnista ja tuhoamisesta ja vastaavien varojen menetetyksi tuomitsemisesta.

Moldova tuottaa tuloksia laillisen ja laittoman muuttoliikkeen alalla, turvapaikka-asioissa sekä Schengenin säännöstöön, ulkorajoihin ja viisumipolitiikkaan liittyvissä kysymyksissä.

Moldova täyttää tämän välitavoitteen erityisesti, kun se on

- mukauttanut lainsäädäntönsä paremmin muuttoliikettä, turvapaikka-asioita, viisumipolitiikkaa ja rajaturvallisuutta koskevaan EU:n säännöstöön, myös Euroopan yhdenmetyt rajaturvallisuuden metodologiaan;
- lisännyt muuttoliike-, rajaturvallisuus- ja turvapaikka-asioiden hallintaan osallistuvien viranomaisten institutionaalisia valmiuksia, yhteistyötä ja koordinoituneita mekanismeja, päivittänyt suunnitelmansa erilaisista ryhmistä koostuvien muuttovirtojen hallinnoimiseksi ja tehostanut laittoman muuttoliikkeen ja muuttajien salakuljetuksen torjuntatoimia;
- parantanut turvapaikkajärjestelmäänsä, mukaan lukien valtion tarjoamat turvapaikanhakijoiden tarvitsemat palvelut.

* *

Moldovan valmistelujen tämänhetkisessä tilanteessa ja edellyttäen, että Moldova täyttää välitavoitteet horisontaalisella tasolla ja oikeusvaltioon keskittyvien lukujen osalta, EU toteaa, edellyttäen, että Moldova edistyy edelleen lainsäädäntönsä mukauttamisessa seuraavissa luvuissa käsiteltävään EU:n säännöstöön ja sen täytäntöönpanossa, ja rajoittamatta temaattista kokonaisuutta I koskevista muissa edellytyksissä mahdollisesti vahvistettujen lisäedellytysten soveltamista, nämä luvut voidaan sulkea toistaiseksi vasta sitten, kun EU katsoo, että seuraavat edellytykset täyttyvät:

Luku 5 – Julkiset hankinnat

Moldova mukauttaa kansallisen oikeudellisen kehyksensä kaikilta osin EU:n säännöstöön kaikilla julkisten hankintojen aloilla, mukaan lukien käyttöoikeussopimukset, julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet ja puolustushankinnat sekä kansainväliset sopimukset, joilla tietyt hankinnat vapautetaan julkisia hankintoja koskevien sääntöjen noudattamisesta EU:n säännösten mukaisesti;

Moldova ottaa käyttöön riittävät hallinnolliset ja institutionaaliset valmiudet kaikilla tasoilla ja ryhtyy asianmukaisiin toimiin varmistaakseen julkisia hankintoja koskevan kansallisen lainsäädännön sekä täytäntöönpano- ja valvontavälineiden asianmukaisen täytäntöönpanon ja noudattamisen valvonnan tällä alalla hyvissä ajoin ennen liittymistä; Tähän sisältyvät erityisesti seuraavat:

- valvonta- ja tarkastusmekanismien lujittaminen ja läpinäkyvyyden lisääminen julkisten hankintasopimusten täytäntöönpanovaiheessa järjestelmällisten riskinarviointien perusteella siten, että priorisoidaan korruptiolle alttiiden alojen ja menettelyjen valvonta;
- oikeudellista suojaa koskevan järjestelmän tehokas toiminta, myös käyttöoikeussopimuksien, julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien sekä puolustusalan hankintojen alalla;
- toimenpiteet/toimet korruption ja eturistiriitojen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi julkisten hankintojen alalla keskus- ja paikallistasolla.

Moldova osoittaa selkeästi, että sillä on oikeudenmukainen ja avoin julkisia hankintoja koskeva järjestelmä, joka takaa julkisten varojen tehokkaan, vaikuttavan ja taloudellisesti hyödyllisen käytön, varmistaa kilpailun sekä vahvat takeet ja toimet korruptiota vastaan.

Luku 18 – Tilastot

Moldova toimittaa keskeiset makrotaloudelliset tiedot (kansantalouden tilinpito sekä julkisyhteisöjen rahoitustilastot ja liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn tilastot) voimassa olevan Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmän (EKT) menetelmien ja niihin liittyvän EKT:n toimittamisohjelman, BKTL:n ja liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn ilmoitusvaatimusten ja muiden asiaankuuluvien vaatimusten mukaisesti sekä vaaditun yksityiskohtaisen kuvauksen käytetystä menetelmästä siten, että Eurostat on jo tarkistanut esitetyt tiedot ja kuvaukset ja vahvistanut niiden asianmukaisen yhdenmukaisuuden EU:n sääntöjen kanssa oikea-aikaisuuden, kattavuuden, johdonmukaisuuden, läpinäkyvyyden ja tarkkuuden osalta;

Moldova hyväksyy etenemissuunnitelman, joka koskee i) EKT-taulukoissa jäljellä olevien puutteiden korjaamista, ii) EKT:n toimittamisohjelmaan kuuluvien jäljellä olevien taulukoiden toimittamista, iii) liiallisia alijäämiä koskevaan menettelyyn liittyvien taulukoiden yhteydessä toimitettavissa tiedoissa jäljellä olevien puutteiden korjaamista ja iv) jäljellä olevien metodologisten kysymysten täytäntöönpanoa. Eurostat vahvistaa etenemissuunnitelman asianmukaisuuden.

Luku 32 – Varainhoidon valvonta

Moldova varmistaa julkisen varainhoidon sisäistä valvontaa koskevan kansallisen lainsäädännön asianmukaisen täytäntöönpanon, erityisesti johdon siirretyn vastuuvollisuuden ja riskinhallinnan osalta. Sisäisen tarkastuksen toiminnon hallinnollisia valmiuksia vahvistetaan. Sisäisen tarkastuksen suunnitteluprosessit täyttävät tarkastustoimintoon liittyvät kansainväliset normit.

Moldovan tilintarkastustuomioistuin noudattaa ylimpien tarkastusviranomaisten kansainvälisen järjestön (INTOSAI) normeja. Erityisesti Moldovan oikeudellisessa kehyksessä otetaan asianmukaisesti huomioon tilintarkastustuomioistuimen riippumattomuus ja asema.

Moldova on mukauttanut lainsäädäntönsä petosten ja muun unionin taloudellisiin etuihin vaikuttavan laittoman toiminnan torjuntaa koskevaan EU:n säännöstöön. Moldovalla on toimiva ja tehokas petostentorjunnan koordinointiyksikkö ja siihen liittyvä verkosto. Moldova panee täytäntöön tehokkaan kansallisen petostentorjuntastrategian EU:n taloudellisten etujen suojaamiseksi. Moldova on kerännyt selkeää näyttöä yhteistyöstä komission, OLAFin ja Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) kanssa ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien ja EU:n varoihin liittyvien tutkintatapausten osalta.

Moldova on mukauttanut lainsäädäntönsä eurometallirahojen aitouden tarkistamista koskevaan EU:n säännöstöön, ottanut käyttöön asiaankuuluvat rakenteet ja vahvistanut kansallisten toimivaltaisten viranomaisten välistä yhteistyötä.

* *

Koko neuvottelujen ajan seurataan edistymistä lainsäädännön mukauttamisessa EU:n säännöstöön ja asiaankuuluviin eurooppalaisiin normeihin sekä niiden täytäntöönpanoa. EU korostaa kiinnittävänsä erityistä huomiota kaikkien edellä mainittujen seikkojen seurantaan, jotta voidaan varmistaa Moldovan hallinnolliset valmiudet, sen valmiudet saattaa päätökseen lainsäädäntönsä mukauttaminen kaikilla tähän temaattiseen kokonaisuuteen kuuluvilla aloilla, sekä edistyminen täytäntöönpanossa ja noudattamisen valvonnassa. Erityisesti on otettava huomioon tämän temaattisen kokonaisuuden yhteydet muihin neuvottelukokonaisuuksiin. Lopullinen arvio Moldovan lainsäädännön yhdenmukaisuudesta EU:n säännösten ja asiaankuuluvien eurooppalaisten normien kanssa ja sen valmiudesta panna säännöstö täytäntöön voidaan tehdä vasta neuvottelujen myöhemmässä vaiheessa. Kaikkien niiden tietojen lisäksi, joita EU saattaa vaatia tätä temaattista kokonaisuutta koskevia neuvotteluja varten ja jotka on toimitettava konferenssille, EU kehottaa Moldovaa toimittamaan assosiaationeuvostolle säännöllisesti yksityiskohtaisia kirjallisia tietoja siitä, miten EU:n säännösten täytäntöönpanossa on edetty.

Kaikki edellä mainitut seikat huomioon ottaen konferenssin on palattava tähän temaattiseen kokonaisuuteen myöhemmin.

Lisäksi EU muistuttaa, että 3. kesäkuuta 2026 ja neuvottelujen päättymisen välillä saatetaan hyväksyä uutta EU:n säännöstöä.